



Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 24. januarja 2013 *

„Pritožba — Državne pomoči — Odpis 65 % davčnega dolga v okviru stečajnega postopka — Odločba o razglasitvi pomoči za nezdružljivo z notranjim trgov in odreditvi njenega vračila — Merilo zasebnega upnika — Meje sodnega nadzora — Nadomestitev utemeljitve v sporni odločbi z lastno utemeljitvijo Splošnega sodišča — Očitna napaka pri presoji — Izkrivljanje dokazov“

V zadevi C-73/11 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 17. februarja 2011,

Frucona Košice a.s. s sedežem v Košicah (Slovaška), ki jo zastopajo P. Lasok, QC, J. Holmes in B. Hartnett, barristers, kot tudi O. Geiss, odvetnik,

tožeča stranka,

drugi stranki v postopku sta

Evropska komisija, ki jo zastopajo K. Walkerová, L. Armati in B. Martenczuk, agenti, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

ob intervenciji

St. Nicolaus – trade a.s. s sedežem v Bratislavi (Slovaška), ki jo zastopa N. Smaho, odvetnik,

intervenientka na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi A. Rosas, v funkciji predsednika drugega senata, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadžiev (poročevalec) in C. G. Fernlund, sodniki,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 5. julija 2012,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 6. septembra 2012

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

- 1 Družba Frucona Košice a.s. (v nadaljevanju: Frucona Košice) s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 7. decembra 2010 v zadevi Frucona Košice proti Komisiji (T-11/07, ZOdl., str. II-5453, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je navedeno sodišče zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Odločbe 2007/254/ES Komisije Evropskih skupnosti z dne 7. junija 2006 o državni pomoči C 25/2005 (prej NN 21/2005) Slovaške republike za Frucona Košice a.s. (UL 2007, L 112, str. 14, v nadaljevanju: sporna odločba).

Dejansko stanje in sporna odločba

- 2 Frucona Košice je gospodarska družba slovaškega prava, ki je poslovala med drugim v sektorju proizvodnje alkoholnih in žganih pijač.
- 3 Družba Frucona Košice, kateri je bilo v preteklosti odobrenih več odlogov plačila davčnega dolga, 25. februarja 2004 ni več mogla plačati trošarin, ki jih je dolgovala za januar 2004.
- 4 Posledično ji je bila 6. marca 2004 odvzeta licenca za proizvodnjo in predelavo alkoholnih in žganih pijač. Od takrat se je omejila na distribucijo žganih pijač pod znamko Frucona, kupljenih od podjetja, ki jih je v skladu z dogovorom proizvajalo v tovarnah družbe Frucona Košice.
- 5 Družba Frucona Košice je prav tako prišla v stanje zadolženosti v smislu zakona št. 328/1991 o stečajnem postopku in postopku prisilne poravnave (zákon 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, v nadaljevanju: zakon o stečajnem postopku in postopku prisilne poravnave).
- 6 Iz sporne odločbe izhaja, da je potek stečajnega postopka in postopka prisilne poravnave z namenom ureditve finančnega položaja zadolženih podjetij podrejen nadzoru sodišča. Medtem ko ima stečajni postopek za posledico prenehanje zadolžene družbe, pa ji postopek prisilne poravnave omogoča, da nadaljuje s svojimi dejavnostmi, tako da doseže poravnavo z upniki, na podlagi katere družba poplača del dolgov, v zameno za odpust dela dolga.
- 7 Generalni direktor družbe Frucona Košice se je 16. decembra 2003 ter 23. in 30. januarja 2004 sestal s predstavniki generalne davčne direkcije in s slovaškim ministrom za finance, da bi jim zlasti predlagal določitev davčnih obveznosti te družbe v postopku prisilne poravnave.
- 8 Družba Frucona Košice je 8. januarja 2004 s tem v zvezi stopila v stik z uradom Košice IV (v nadaljevanju: lokalni davčni organ), pristojnim zanjo, ki prisilni poravnavi ni nasprotoval.
- 9 Družba Frucona Košice je 8. marca 2004 pri Krajský súd v Košiciach (regionalno sodišče v Košicah, Slovaška) vložila predlog za prisilno obravnavo, s katerim je svojim upnikom predlagala, da vsakemu od njih plača 35 % dolgovanega zneska (v nadaljevanju: predlog prisilne poravnave). Skupni znesek dolga družbe Frucona Košice je znašal približno 644,6 milijona SKK, od katerega je bilo približno 640,8 milijona SKK davčnega dolga.
- 10 Krajský súd v Košiciach je s sklepom z dne 29. aprila 2004 dovolilo začetek postopka prisilne poravnave in zlasti ponovno podalo predlog prisilne poravnave.
- 11 Družba Frucona Košice je lokalnemu davčnemu organu, zato da bi mu omogočila, da presodi prednosti predloga prisilne poravnave, stečajnega postopka oziroma davčne izvršbe, 26. aprila 2004 predložila revizijsko poročilo, ki ga je izdelala notranja revizorka (v nadaljevanju: poročilo K), 7. julija 2004 pa revizijsko poročilo, ki ga je izdelala neodvisna revizijska družba (v nadaljevanju: poročilo E).

- 12 Slovaška davčna uprava je 21. junija 2004 v prostorih pritožnice opravila preiskavo. V tej preiskavi je bilo ugotovljeno, da je 17. junija 2004 pritožnica med drugim razpolagala z likvidnimi sredstvi v višini 161,3 milijona SKK.
- 13 Generalna direktorica slovaške generalne davčne direkcije je z dopisom z dne 6. julija 2004 pozvala lokalni davčni organ, naj ne sprejme predloga prisilne poravnave, ker slednji za Slovaško republiko ni ugoden.
- 14 Upniki družbe Frucona Košice, vključno z lokalnim davčnim organom, so na naroku za prisilno poravnavo 9. julija 2004 sprejeli predlog prisilne poravnave, ki ga je oblikovala pritožnica.
- 15 Krajský súd v Košiciach je s sklepom z dne 14. julija 2004 potrdilo prisilno poravnavo in navedlo zlasti, da je terjatev slovaške davčne uprave treba plačati v višini 35 %, kar ustreza plačilu približno 224,3 milijona SKK.
- 16 Slovaška generalna davčna direkcija je istega dne direktorja lokalnega davčnega organa začasno odstranila z dela in ga zamenjala, 14. decembra 2004 pa je bil obtožen goljufije in poneverbe zaradi sprejetja predloga za prisilno poravnavo s strani lokalnega davčnega organa. Špeciálny súd v Pezinku (specializirano sodišče v Pezinoku, Slovaška) je s sodbo z dne 6. marca 2006 direktorja lokalnega davčnega organa oprostilo vseh obtožb.
- 17 Lokalni davčni organ je družbo Frucona Košice 20. oktobra 2004 obvestil, da so pogoji prisilne poravnave posredna državna pomoč, ki jo mora odobriti Komisija.
- 18 Družba Frucona Košice je 17. decembra 2004 lokalnemu davčnemu organu plačala 224,3 milijona SKK, kar ustreza 35 % njenega celotnega davčnega dolga. Krajský súd v Košiciach je s sklepom z dne 30. decembra 2004 razglasil konec postopka prisilne poravnave. Krajský súd v Košiciach je s sklepom z dne 18. avgusta 2006 zmanjšal znesek, dolgovan lokalnemu davčnemu organu, na 224,1 milijona SKK.
- 19 Z dopisom z dne 15. oktobra 2004 je bila Komisiji poslana pritožba v zvezi z domnevno nezakonito pomočjo v korist družbe Frucona Košice.
- 20 Slovaška republika je z dopisom z dne 4. januarja 2005 Komisijo, na njeno zahtevo po podatkih, obvestila o možnosti, da je družba Frucona Košice prejela nezakonito pomoč, in ji predlagala, naj odobri to pomoč kot pomoč za reševanje podjetja v težavah.
- 21 Potem ko je zbrala dodatne podatke, je Komisija z dopisom z dne 5. julija 2005 uradno obvestila Slovaško republiko o svoji odločbi o uvedbi formalnega postopka preiskave iz člena 88(2) ES v zvezi z zadevnim ukrepom. Ta odločba je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* 22. septembra 2005 (UL C 233, str. 47).
- 22 Komisija je 7. junija 2006 sprejela izpodbijano odločbo, katere izrek je v členu 1 določal, da je državna pomoč v višini 416 515 990 SKK, ki jo je Slovaška republika zagotovila družbi Frucona Košice, nezdržljiva s skupnim trgom, v členu 2 pa je določal, da se pomoč izterja.
- 23 V delu te odločbe, ki se nanaša na presojo obstoja državne pomoči, je Komisija navedla, da je dogovor vključeval enake pogoje glede dolga za zasebne upnike in davčno upravo, tako da je bila slednja, ker je bila privilegiran upnik v stečajnem postopku, pravno in ekonomsko v ugodnejšem položaju kot zasebni upniki.
- 24 Komisija je torej menila, da je uporaba merila upnika zahtevala preučitev, ali je lokalni davčni organ imel „večje koristi, ker je sprejel pogoje [prisilne poravnave], ki jih je predlagal[a] [družba Frucona Košice], kot bi jih imel pri možnem izidu [stečajnega postopka] ali postopka davčne izvršbe“.

- 25 Komisija je po preučitvi izkupička stečajnega postopka ocenila, da se poročilo E ne zdi zanesljivo izhodišče, ker temelji na stanju sredstev družbe Frucona Košice na dan 31. marca 2004 in ne na stanju na dan 17. junija 2004. Prav tako naj bi bili likvidacijski faktorji, vsebovani v tem poročilu, prenizki. Med drugim naj ne bi bila pojasnjena metoda njihovega izračuna. Dalje, način izračuna različnih pristojbin, ki so vključene v stečajni postopek in bi jih bilo treba odšteti od celotnega izkupička prodaje sredstev, naj bi bil v primerjavi z drugimi razpoložljivimi ocenami vprašljiv.
- 26 Na podlagi dokumentov s katerimi razpolaga, je Komisija ugotovila, da bi bil „pri prodaji sredstev v [stečajnem postopku] izkupiček upnikov [...] najverjetneje večji“ kot v postopku prisilne poravnave in da bi glede na to, da bi bil lokalni davčni organ izplačan v prvi skupini kot posamezni upnik, ta „poleg tega dobil večino izkupička [v stečajnem postopku]“. Glede izkupička zadevnega davčnega postopka izvršbe, je prišla do istega sklepa.
- 27 Dalje, Komisija je poudarila, da je generalna davčna direkcija Republike Slovaške nasprotovala predlaganemu postopku prisilne poravnave in pri uporabi merila zasebnega upnika izključila pomembnost morebitnih dolgoročnih interesov države, kot so neprekinjeni davčni prihodki za državo od dejavnosti družbe Frucona Košice.
- 28 Komisija je nazadnje navedla, da merilu zasebnega upnika v tržnem gospodarstvu ni bilo zadoščeno, zato je sporni ukrep državna pomoč, ki je enaka znesku dolga, ki ga je lokalni davčni organ odpisal. Nazadnje je menila, da je bila ta pomoč nezdružljiva s skupnim trgov.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 29 Družba Frucona Košice je 12. januarja 2007 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo za razglasitev ničnosti sporne odločbe.
- 30 Družba St. Nicolaus-trade a.s. (v nadaljevanju: St. Nicolaus-trade) je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 8. junija 2007 vložilo predlog za intervencijo v tej zadevi, v podporo predlogom Komisije. Predsednik drugega senata Splošnega sodišča je s sklepom z dne 11. oktobra 2007 ugodil temu predlogu.
- 31 Družba Frucona Košice je v utemeljitev svojih predlogov za razglasitev ničnosti navedla deset tožbenih razlogov, od katerih je s četrtem tožbenim razlogom Komisiji očitala napačno uporabo prava in napačno ugotovitev dejstev, ker je slednja pri opredelitvi spornega ukrepa kot državno pomoč zastopala stališče, da bi bil stečajni postopek ugodnejši od postopka prisilne poravnave in naj zato merilo zasebnega upnika ne bi bilo izpolnjeno.
- 32 Družba Frucona Košice je s tem tožbenim razlogom v bistvu trdila, da Komisija – zlasti z vidika dokazov, ki jih je predložila – ni upoštevala trajanja stečajnega postopka in njegovega učinka na odločitve, ki bi jo moral sprejeti zasebni upnik v položaju davčne uprave.
- 33 Splošno sodišče je najprej ugotovilo, da je nadzor zakonitosti sporne odločbe, ker je uporaba merila zasebnega upnika povezana s kompleksno ekonomsko presojo, omejen na preverjanje, ali je Komisija storila očitno napako pri presoji.
- 34 Dalje, menilo je, da bi bilo v tem primeru za namene nadzora treba upoštevati položaj slovaške davčne uprave kot privilegiranega upnika, posebno previdnost, s katero je Komisija ocenila izkupiček od prodaje sredstev družbe Frucona Košice v okviru stečajnega postopka in dejstvo, da stečajni postopek, drugače kot postopek prisilne poravnave, ne predvideva odpisa dolga.

35 Splošno sodišče je v luči teh preudarkov v točkah od 123 do 129 izpodbijane sodbe navedlo:

- „123 Prvič, v zvezi s trditvijo [družbe Frucona Košice] glede neupoštevanja trajanja stečajnega postopka na Slovaškem in poročil tretjih oseb v zvezi s tem je treba najprej navesti, da je v nasprotju s trditvami [te družbe] Komisija v točki 54 obrazložitve [sporne] odločbe ne samo navedla, da bi po mnenju Slovaške republike stečajni postopek glede na specifične okoliščine obravnavane zadeve trajal manj kot običajno, ampak je tudi v točki 40 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da po mnenju [družbe Frucona Košice] stečajni postopek na Slovaškem običajno traja od tri do sedem let. Pojasnila je, da stališče [družbe Frucona Košice] temelji na podatkih, statistikah in primeru slovaške družbe, ki naj bi bila v podobnem položaju, kot je njen. Zato ni mogoče očitati Komisiji, da tega vprašanja in stališča [družbe Frucona Košice] v zvezi z njim ni obravnavala.
- 124 Poleg tega, v zvezi z dokazi, ki jih je Komisija imela, je treba navesti, da podatki, ki jih je sporočila [družba Frucona Košice], ne izpolnjujejo zahtev po verodostojnosti in doslednosti.ocene trajanja stečajnega postopka na Slovaškem, ki jih je [družba Frucona Košice] predložila Komisiji, so bile splošne in niso upoštevale značilnosti obravnavanega primera. Prav tako so bile nekatere take ocene približne in v določeni meri med sabo niso bile skladne. [Družba Frucona Košice] se namreč sklicuje na štiri poročila, navedena v točki 96 zgoraj, v katerih je bilo trajanje ocenjeno na štiri leta in osem mesecev, na obdobje med tri in sedem let in na več kot šest let.
- 125 Drugi poročili, na katera se sklicuje [družba Frucona Košice], sta poročili Komisije iz leta 2002 in 2003 o napredku Slovaške republike na poti do pristopa k Uniji [v nadaljevanju: poročil[i] iz let 2002 in 2003]. Po mnenju [te družbe] je Komisija v teh poročilih opisala težave in nujne spremembe v zvezi s postopki zaradi insolventnosti na Slovaškem. Navesti pa je treba, da se ti poročili Komisije nanašata na stečajni postopek na Slovaškem na splošno, ne da bi upoštevali značilnosti obravnavanega primera.
- 126 Poleg tega je treba navesti, da [družba Frucona Košice] ni navedla rezultatov iz poročila K v zvezi z možnim trajanjem stečajnega postopka v zvezi z njo. V tem poročilu, ki ga je v tej zadevi posredovala sama [družba Frucona Košice], je navedeno trajanje ocenjeno na ‚približno dve leti (odvisno od razmer in dela upravitelja)‘. Poudariti je treba, da se poleg dejstva, da je ta ocena trajanja takega stečajnega postopka očitno bolj optimistična kot druge ocene, ki jih je predložila [družba Frucona Košice], navedena ocena nanaša posebej na [to družbo].
- 127 Prav tako je treba upoštevati, kot poudarja Komisija, da kadar je število upnikov majhno, kot je to v obravnavanem primeru, in kadar obstajajo sredstva s pozitivno likvidacijsko vrednostjo, stečajni postopek lahko poteka hitreje kot običajno. To še toliko bolj velja v obravnavanem primeru, v katerem med strankami ni sporno, da je terjatev slovaške davčne uprave do [družbe Frucona Košice] predstavljala približno 99 % njenih obveznosti do virov sredstev in da je bila navedena uprava privilegirani upnik. Iz tega izhaja, da bi imela slovaška davčna uprava odločilen vpliv na trajanje stečajnega postopka. [Družba Frucona Košice] sicer trdi, da bi značilnosti, lokacija in zastarelost večine njenih sredstev otežili iskanje kupca in tako upočasnili potek stečajnega postopka. Vendar, kot je navedla Komisija v točki 88 obrazložitve [sporne] odločbe, več elementov, zlasti dejstvo, da se je našel najemnik za nekatera proizvodna sredstva [družbe Frucona Košice] po odvzemu licence za proizvodnjo in predelavo alkoholnih in žganih pijač, kaže na to, da ta trditev [...] ni utemeljena.
- [...]
- 129 Iz navedenih preudarkov je razvidno, da Komisija glede trajanja stečajnega postopka ni storila očitne napake pri presoji.“

- 36 Splošno sodišče je nato prav tako zavrnilo druge tožbene razloge in zato tožbo družbe Frucona Košice ter ji naložilo plačilo stroškov.

Predlogi strank

- 37 Družba Frucona Košice Sodišču predlaga, naj:

- razveljavi izpodbijano sodbo v delu, ki se nanaša na četrty in šesti tožbeni razlog;
- ugotovi, da so tožbeni razlogi vsebinsko utemeljeni;
- zadevo vrne v ponovno odločanje Splošnemu sodišču glede odločitve o tožbenih razlogih od petega do devetega, v delu, v katerem se nanašajo na postopek davčne izvršbe, in
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

- 38 Komisija Sodišču predlaga, naj:

- pritožbo zavrne in
- družbi Frucona Košice naloži plačilo stroškov postopka.

- 39 Družba St. Nicolaus-trade Sodišču predlaga, naj pritožbo zavrne, potrdi izpodbijano sodbo in naloži plačilo stroškov družbi Frucona Košice.

Pritožba

- 40 Družba Frucona Košice je v utemeljitev svoje pritožbe navedla deset pritožbenih razlogov. Prvi pritožbeni razlog se nanaša na nepravilno uporabo prava, ki se očita Splošnemu sodišču pri uporabi merila zasebnega upnika. Dalje, ta pritožbeni razlog je v bistvu sestavljen iz dveh delov, pri čemer se prvi del nanaša na trajanje stečajnega postopka, drugi del pa na pomembnost izvedenskih mnenj pri presoji likvidacijskih faktorjev.
- 41 Družba Frucona Košice z drugim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očita, da je argumentacijo v sporni odločbi nadomestilo s svojo in izkrivilo dokaze. Ta pritožbeni razlog je v bistvu razdeljen na štiri dele, pri čemer se prvi del nanaša na stroške stečajnega postopka, drugi se nanaša na trajanje tega postopka, tretji na previdnost Komisije pri oceni in četrty na pomembnost preostanka dolga po izvedbi stečajnega postopka.
- 42 Najprej je treba skupaj preučiti prvi del prvega pritožbenega razloga in drugi del drugega pritožbenega razloga, ki se nanašata na trajanje stečajnega postopka.

Trditve strank

- 43 Družba Frucona Košice v prvem delu prvega pritožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo pri uporabi merila zasebnega upnika.
- 44 Družba Frucona Košice meni, da Splošno sodišče pri presoji ni na enak način preučilo položaja, kot bi to storil zasebni upnik glede na informacije, s katerimi bi slednji lahko razpolagal ob zaključku prisilne poravnave. Splošno sodišče naj bi potrdilo presojo, ki jo je naknadno izvedla Komisija, ki ni upoštevala določenih tveganj in rokov, ki naj bi vplivali na odločitev zasebnega upnika pri preučitvi, katere prednosti bi nudila stečajni postopek in postopek prisilne poravnave.

- 45 Po mnenju družbe Frucona Košice naj bi se Splošno sodišče omejilo zlasti na preizkus, ali analiza, ki jo je izvedla Komisija, vsebuje napake in ne ali je ta analiza bila izvedena ob upoštevanju stališča previdnega zasebnega upnika.
- 46 Družba Frucona Košice meni, da je pri tem merilu treba preučiti, ali je zadevni ukrep ob upoštevanju razumno razpoložljivih informacij ob zaključku postopka prisilne poravnave imel za posledico očitno večjo prednost od rešitve, ki jo je izbral zasebni upnik v podobnem položaju.
- 47 Splošno sodišče bi zato moralo najprej ugotoviti, ali bi informacije glede trajanja stečajnega postopka lahko vplivale na proces odločanja hipotetičnega zasebnega upnika. Dalje, moralo bi preučiti, ali je Komisija te informacije upoštevala. Splošno sodišče bi nazadnje moralo preučiti, ali je tem informacijam dalo zadosten pomen.
- 48 Družba Frucona Košice meni, da bi previdni zasebni upnik pri svojem odločanju med različnimi možnostmi izterjave dolga moral upoštevati različne v tej zadevi razpoložljive informacije glede trajanja stečajnega postopka, kot tudi s tem povezane negotovosti. Zato so po mnenju družbe Frucona Košice različna poročila in dokumenti v zvezi s stečajnim postopkom družbe Liehofruct, ki je bil predhodno izveden v istem sektorju, vsebovala pravno relevantne informacije, ki bi jih Komisija morala upoštevati, česar pa ni storila, s čimer je napačno uporabila pravo, temu pa Splošno sodišče ni oporekalo.
- 49 Družba Frucona Košice trdi, da je Splošno sodišče, če je zastopalo stališče, da se presoja poročil Komisije nanaša na dejanska vprašanja, namreč na trajanje stečajnega postopka, glede katerega je imela prosto presojo, napačno uporabilo pravo, ker se je zastavljeno vprašanje nanašalo na učinke teh informacij na presojo, ki bi jo moral izvesti previdni zasebni upnik.
- 50 Z drugim delom drugega pritožbenega razloga družba Frucona Košice trdi, da je Splošno sodišče v zvezi s trajanjem stečajnega postopka neobstoj preizkusa teh dejavnikov s strani Komisije utemeljilo s svojo presojo.
- 51 Splošno sodišče naj v točki 123 izpodbijane sodbe namreč ne bi upoštevalo vsebine izpodbijane odločbe, ker naj v obrazložitvi, na katero se Splošno sodišče v tej točki sklicuje, ne bi bilo izraženo stališče Komisije v zvezi s trajanjem različnih postopkov, temveč stališča družbe Frucona Košice in Republike Slovaške.
- 52 Splošno sodišče naj bi s tem, ko je v točki 124 izpodbijane sodbe presodilo, da podatki, ki jih je sporočila družba Frucona Košice, ne izpolnjujejo zahtev po verodostojnosti in doslednosti, argumentaciji v sporni odločbi nezakonito dodalo nove razloge, da bi dokazalo takšno ravnanje. Poleg tega ugotovitev Splošnega sodišča, da naj bi Komisija razpolagala z več ocenami glede verjetnega trajanja stečajnega postopka na Slovaškem, ni ustrezala trditvam družbe Frucona Košice.
- 53 Splošno sodišče je s tem, ko je v točki 125 zavrnilo pomen poročil Komisije iz let 2002 in 2003 o napredku Republike Slovaške pri vključevanju v Unijo z utemeljitvijo, da ne upoštevajo posebnosti tega primera, uvedlo argument, na katerega se Komisija v utemeljitvi sporne odločbe ni oprla. Zato ta utemeljitev ni sprejemljiva, ker se Komisija, ko uporabi merilo zasebnega upnika, pogosto opre na splošne informacije o gospodarskih razmerah v zadevni državi članici.
- 54 Splošno sodišče naj bi s tem, da je v točki 126 izpodbijane sodbe navedlo, da naj bi bilo v enem od poročil, ki jih je predložila družba Frucona Košice, trajanje stečajnega postopka ocenjeno na približno dve leti, ponovno samo poskusilo podati razlog za neupoštevanje trajanja stečajnega postopka. Poleg tega trajanje dveh let močno presega obdobje štirih mesecev, potrebnih za to, da se pridobi sredstva v okviru postopka prisilne poravnave.

- 55 Dalje, Splošno sodišče naj bi v točki 127 izpodbijane sodbe zgolj na podlagi lastne utemeljitve ugotovilo, da bi v tem primeru, če bi prišlo do stečajnega postopka, slednji lahko potekal hitreje kot običajno.
- 56 Glede prvega dela prvega pritožbenega razloga Komisija meni, da je treba za uporabo merila zasebnega upnika ugotoviti, ali bi olajšave plačil, ki jih je odobrila država članica, prav tako odobril zasebni upnik oziroma je jasno, da slednji ne bi ponudil primerljivih olajšav. Takšna razlaga bi bila potrjena s prosto presojo Komisije pri kompleksni ekonomski presoji, kot je v primeru uporabe merila zasebnega upnika.
- 57 Po mnenju Komisije je Splošno sodišče pravilno uporabilo pravno merilo, katerega vsebina je določitev, ali bi javni organ ravnal enako, kot bi ravnal zasebni upnik v istem položaju, glede na okoliščine in pravilno presodilo, da je njegov nadzor omejen na ugotavljanje očitnih napak Komisije pri presoji dejanskega stanja.
- 58 Nazadnje Komisija poudarja, da se trditve družbe Frucona Košice v zvezi z neupoštevanjem merila zasebnega upnika in obsegom nadzora Splošnega sodišča nad presojo Komisije nanašajo na način presoje dokazov s strani Komisije in Splošnega sodišča in se zato ne nanašajo na navedbe Splošnega sodišča glede pravnega merila, ki se uporabi.
- 59 Komisija glede drugega dela drugega pritožbenega razloga najprej navaja, da mora presoja dejstev glede merila zasebnega upnika temeljiti na presoji vseh upoštevni dejavnikov, čeprav je družba Frucona Košice izpodbijala samo presojo nekaterih, od številnih obstoječih dejstev.
- 60 Komisija v zvezi s trajanjem stečajnega postopka navaja, da je Splošno sodišče v točki 123 izpodbijane sodbe dejansko ugotovilo, da Komisija tega vprašanja v sporni odločbi ni pozabila upoštevati, saj je ugotovila, da je bilo ob upoštevanju informacij v točkah 17, 40 in 54 sporne odločbe nepotrebno upoštevati trajanje stečajnega postopka kot dejavnika, ki bi nasprotoval zaključku takšnega postopka.
- 61 Splošno sodišče naj bi v točki 124 te sodbe samo potrdilo dokaze, s katerimi je razpolagala Komisija. Sklicevanje Splošnega sodišča v točkah 125 in 126 izpodbijane sodbe na poročila, ki jih v sporni odločbi ni, naj bi bil zgolj *obiter dictum*.
- 62 Splošno sodišče naj bi se v točki 127 izpodbijane sodbe poleg tega omejilo na presojo dokazov, s katerimi je razpolagala Komisija, da bi preverilo, ali je slednja storila očitno napako pri presoji. Komisija v zvezi s tem trdi, da ni zavezana specifično odgovoriti na vsako posamezno navedbo prejemnika zatrjevane pomoči in da s preudarki v zvezi s trajanjem stečajnega postopka ni zamujala, ker naj vprašanje, zlasti ob upoštevanju stališča lokalnega davčnega organa, ne bi bilo takšno, da bi zelo obremenjevalo hipotetičnega zasebnega upnika.
- 63 Zato trditve družbe Frucona Košice, ki jih je podala v okviru prvega dela prvega pritožbenega razloga, katerih namen je dokazati, da je Splošno sodišče argumentacijo Komisije nadomestilo s svojo, niso utemeljene.
- 64 Družba St. Nicolaus – trade navaja, da si je pri uporabi merila zasebnega upnika treba postaviti vprašanje, ali bi zasebni investitor izvedel zadevno operacijo pod istimi pogoji in v primeru nikalnega odgovora preučiti, pod katerimi pogoji bi jo lahko izvedel.
- 65 Trdi, da takojšnje plačilo terjatev družbe Frucona Košice lokalnemu davčnemu organu, od trenutka, ko je pristala na prisilno poravnavo, ni bilo potrebno. Zasebni upnik, ki je v podobnem položaju kot lokalni davčni organ, se zato ne bi nagibal k temu, da bi se odpovedal možnosti višjega plačila, kot pa je ponujeno v primeru prisilne poravnave.

- 66 Glede trajanja stečajnega postopka družba St. Nicolaus-trade poudarja, da iz točke 123 izpodbijane sodbe izhaja, da je Komisija to vprašanje preučila. Ta institucija naj bi v zvezi s tem imela široko diskrecijsko pravico in naj bi v tem primeru presodila dejansko stanje, ki ga obravnava, v glavnem ob upoštevanju kompleksnosti stečajnega postopka, števila upnikov in dejstva, da lokalni davčni organ ni bil zgolj večinski, temveč tudi privilegirani upnik družbe Frucona Košice. Komisija in Splošno sodišče naj bi na tej podlagi pravilno sklepala, da bi bil stečajni postopek zelo verjetno zaključen hitreje, kot pa je običajno potrebno za izvedbo takšnega postopka.

Presoja Sodišča

- 67 Družba Frucona Košice Splošnemu sodišču v bistvu očita, da se je omejilo na preizkus, ali analiza, ki jo je izvedla Komisija, vsebuje očitne napake presoje, in da ni preučilo, ali je bila ta presoja izvedena ob upoštevanju stališča previdnega zasebnega upnika. Splošno sodišče naj zlasti ne bi preučilo, ali bi razpoložljive informacije glede trajanja stečajnega postopka lahko vplivale na postopek odločanja hipotetičnega zasebnega upnika in ali je Komisija te informacije upoštevala. Namesto da bi to preučilo, naj bi v sporni odločbi neobstoj preizkusa teh dejavnikov s strani Komisije utemeljilo s svojo presojo.
- 68 Člen 107(1) PDEU določa, da je vsaka pomoč, razen če Pogodbi ne določata drugače, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, če prizadene trgovino med državami članicami.
- 69 Pojem državne pomoči ne zajema le pozitivnih storitev, kot so subvencije, temveč tudi ukrepe, ki na različne načine zmanjšujejo bremena, ki jih mora podjetje običajno nositi, in sicer strogo dobesedno ne predstavljajo subvencij, vendar jih je glede na vrsto in učinek z njimi mogoče enačiti (sodbi z dne 1. decembra 1998 v zadevi Ecotrade, C-200/97, Recueil, str. I-7907, točka 34, in z dne 19. maja 1999 v zadevi Italica proti Komisiji, C-6/97, Recueil, str. I-2981, točka 15).
- 70 Vendar pogoji, ki jih mora izpolnjevati ukrep, da bi ga bilo mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 107 PDEU, niso izpolnjeni, če lahko upravičeno podjetje isto ugodnost, kot je ta, ki mu je bila dodeljena z državnimi sredstvi, prejme v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim pogojem (sodba z dne 5. junija 2012 v zadevi Komisija proti EDF in drugim, C-124/10 P, točka 78 in navedena sodna praksa).
- 71 Ta presoja se načeloma opravi ob uporabi merila zasebnega upnika, če javni upnik zagotovi olajšave plačil dolga podjetju, ob uporabi merila zasebnega upnika. To merilo, če se uporabi, je med elementi, ki jih Komisija mora upoštevati za ugotovitev obstoja take pomoči (glej v tem smislu sodbi z dne 29. aprila 1999 v zadevi Španija proti Komisiji, C-342/96, Recueil, str. I-2459, točka 46, in z dne 29. junija 1999 v zadevi DM Transport, C-256/97, Recueil, str. I-3913, točka 24; ter zgoraj navedeno sodbo Komisija proti EDF, točki 78 in 103).
- 72 Takšne olajšave plačil predstavljajo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, če podjetje ob upoštevanju s tem priznanih gospodarskih prednosti takšnih olajšav očitno ne bi prejelo od zasebnega upnika, ki je v podobnem položaju kot javni upnik in ki želi doseči poplačilo zneskov, ki mu jih dolguje dolžnik s finančnimi težavami (glej v tem smislu zgoraj navedene sodbe Španija proti Komisiji, točka 46, DM Transport, točka 30, in Komisija proti EDF, točka 79).
- 73 Komisija mora opraviti globalno presojo, pri čemer mora upoštevati vse upoštevne dokaze v tej zadevi, na podlagi katerih bo lahko odločila, ali podjetje ob upoštevanju s tem priznanih gospodarskih prednosti takšnih olajšav očitno ne bi prejelo od zasebnega upnika (glej v tem smislu sodbo Komisija proti EDF, točka 86).

- 74 Ni sporno, da preizkus Komisije, ali je mogoče nekatere ukrepe opredeliti kot državno pomoč, ker naj javni organi ne bi ravnali enako kot zasebni upnik, zahteva zapleteno gospodarsko presojo (glej sodbo z dne 22. novembra 2007 v zadevi Španija proti Lenzing, C-525/04 P, ZOdl., str. I-9947, točka 59).
- 75 V tej zvezi je treba spomniti, da v okviru nadzora, ki ga sodišča Unije izvajajo nad zapleteno gospodarsko presojo Komisije na področju državnih pomoči, sodišče Unije ne more s svojo gospodarsko presojo nadomestiti presoje Komisije (glej v tem smislu sodbo z dne 2. septembra 2010 v zadevi Komisija proti Scott, C-290/07 P, ZOdl., str. I-7763, točki 64 in 66 in navedena sodna praksa).
- 76 Vendar mora sodišče Unije med drugim preveriti ne le vsebinsko pravilnost navedenih dokazov, njihovo zanesljivost in doslednost, ampak tudi, ali ti dokazi vsebujejo vse upoštevne podatke, ki jih je treba upoštevati pri presoji zapletene situacije, in ali lahko utemeljijo iz njih izvedene sklepe (sodba z dne 15. februarja 2005 v zadevi Komisija proti Tetra Laval, C-12/03 P, ZOdl., str. I-987, točka 39, in zgoraj navedena sodba Komisija proti Scott, točka 65).
- 77 Glede na navedeno bi Splošno sodišče ob upoštevanju navedb družbe Frucona Košice moralo preučiti, ali so razpoložljive informacije glede trajanja stečajnega postopka v tem primeru bistvenega pomena za presojo z vidika merila zasebnega upnika in, če je tako, ali je Komisija te informacije upoštevala.
- 78 V tej zvezi je treba za bistveno šteti vsako informacijo, ki lahko nezanemarljivo vpliva na proces odločanja zasebnega upnika, ki ga je treba šteti za običajno previdnega in skrbnega, ki je v karseda podobnem položaju kot javni upnik in ki želi doseči poplačilo dolgovanih zneskov, ki mu jih dolguje dolжник s finančnimi težavami.
- 79 V tem primeru ni sporno, da bi zasebni upnik, ki želi doseči poplačilo dolgovanih zneskov, ki je običajno previden in skrben in ki je v karseda podobnem položaju kot lokalni davčni organ, moral izbirati zlasti med predlogom prisilne poravnave in stečajnim postopkom družbe Frucona Košice.
- 80 Iz tega izhaja, da bi takšen upnik za izbiro najboljše možnosti moral oceniti prednosti in slabosti vsakega od postopkov.
- 81 Kot je pravilno navedla družba Frucona Košice, pa je treba ugotoviti, da gre za dejavnik, ki nezanemarljivo vpliva na proces odločanja povprečno previdnega in skrbnega upnika, ki se nahaja v karseda podobnem položaju, v kakršnem je lokalni davčni organ, ker je zaradi trajanja navedenih postopkov izterjava dolgovanih zneskov odložena, v primeru dolgotrajnih postopkov pa to lahko zlasti vpliva na njihovo vrednost.
- 82 Zato bi Splošno sodišče moralo preučiti, ali je Komisija v okviru svoje presoje merila zasebnega upnika upoštevala zlasti informacije v zvezi s trajanjem stečajnega postopka.
- 83 V tej zvezi iz točke 123 izpodbijane sodbe, navedene v točki 35 te sodbe, izhaja, da je Splošno sodišče ugotovilo, da je Komisija v točki 54 obrazložitve sporne odločbe navedla stališče Republike Slovaške glede trajanja takšnega postopka, v točki 40 obrazložitve sporne odločbe pa je navedla stališče družbe Frucona Košice. Na podlagi tega je ugotovilo, da se Komisiji ne more očitati, da „tega vprašanja ni obravnavala“.
- 84 Najprej, obrazložitev, na katero se sklicuje Splošno sodišče, kot je pravilno navedla družba Frucona Košice, je uvrščena v okvir naslovov IV in V sporne odločbe, kjer so povzeta pojasnila udeležencev in Republike Slovaške, ne pa v okvir naslova VI, kjer je presoja Komisije.
- 85 Dalje, kot je tudi navedeno v točki 82 te sodbe, Splošno sodišče bi moralo preučiti ne le, ali je Komisija v okviru svoje presoje merila zasebnega upnika upoštevala razpoložljive informacije v zvezi s trajanjem stečajnega postopka, temveč ali je v okviru svoje presoje upoštevala merilo zasebnega upnika.

- 86 Splošno sodišče bi zato moralo preučiti, ali je Komisija del svoje obrazložitve, ki je navedena v okviru naslova VI sporne odločbe, zlasti v odseku 2.1, v zvezi s primerjavo postopka prisilne poravnave in stečajnega postopka namenila trajanju stečajnega postopka. Vendar iz izpodbijane sodbe ne izhaja, da je bil tak preizkus opravljen.
- 87 Nazadnje, v delu, v katerem je Splošno sodišče v točkah od 125 do 127 izpodbijane sodbe, navedenih v točki 35 te sodbe, preučilo različne dejavnike zanesljivosti in skladnosti informacij, ki jih je posredovala družba Frucona Košice med upravnim postopkom in ugotovilo, da bi Komisija lahko zastopala stališče, da trajanje stečajnega postopka ne bi moglo vplivati na zasebnega upnika v procesu odločanja, je treba nazadnje ugotoviti, da se preizkus Splošnega sodišča ne nanaša na nobeno od presoj iz sporne odločbe.
- 88 Iz tega izhaja, da se je Splošno sodišče, da bi zavrnilo tožbene razloge, ki jih je preučilo, oprlo na presojo trajanja stečajnega postopka, ki pokriva praznino v utemeljitvi sporne odločbe z razlogi, ki jih v utemeljitvi ni. Splošno sodišče je zato prekoračilo meje svojega nadzora.
- 89 Pri nadzoru zakonitosti iz člena 263 PDEU sta Sodišče in Splošno sodišče pristojni, da odločata o tožbah zaradi nepristojnosti, bistvenih kršitev postopka, kršitev Pogodbe DEU ali katerega koli pravnega pravila v zvezi z njeno uporabo ali zaradi zlorabe pooblastil. Člen 264 PDEU določa, da Sodišče, če je tožba utemeljena, razglasi zadevni akt za ničen. Sodišče in Splošno sodišče lahko torej vsekakor nadomestita obrazložitev avtorja izpodbijanega akta s svojo obrazložitvijo (glej sodbi z dne 27. januarja 2000 v zadevi DIR International Film in drugi proti Komisiji, C-164/98 P, Recueil, str. I-447, točka 38, in z dne 22. decembra 2008 v zadevi British Aggregates proti Komisiji, C-487/06 P, ZOdl., str. I-10515, točka 141).
- 90 Splošno sodišče je s tem, da ni preučilo, ali je Komisija v okviru svoje presoje merila zasebnega upnika upoštevala trajanje stečajnega postopka in s tem, da je praznino v utemeljitvi sporne odločbe zapolnilo s svojo utemeljitvijo, napačno uporabilo pravo.
- 91 Zato je treba prvi del prvega pritožbenega razloga ter drugi del drugega pritožbenega razloga razglasiti za utemeljena in zato razveljaviti izpodbijano sodbo.

Spor v postopku na prvi stopnji

- 92 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije lahko to ob morebitni razveljavitvi odločitve Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.
- 93 V tem primeru ima Sodišče dovolj potrebnih podatkov, da samo dokončno odloči o prvem delu četrtega tožbenega razloga v postopku na prvi stopnji, ki se nanaša na trajanje stečajnega postopka.

Trditve strank

- 94 Družba Frucona Košice s prvim delom četrtega tožbenega razloga v postopku na prvi stopnji v bistvu trdi, da Komisija ni upoštevala trajanja stečajnega postopka in dokazov, ki jih je predložila v upravnem postopku. Zasebni upnik, ki bi to trajanje upošteval in bi zato raje sprejel predlog prisilne poravnave, ker bi stečajni postopek trajal bistveno dlje kot postopek prisilne poravnave, bi zato utrpel izgubo kreditnih obresti v razmerju do izkupička v okviru prisilne poravnave, s tem pa ne bi bilo zagotovljeno, da bi bil izterjan višji znesek od ponujenega v okviru predloga prisilne poravnave.
- 95 Komisija odvrča, da je v točkah od 40 do 54 obrazložitve sporne odločbe upoštevala trajanje stečajnega postopka in da v okoliščinah tega primera ni bilo treba natančno določiti predvideno trajanje takšnega postopka.

- 96 Najprej – četudi bi bil stečajni postopek dolgotrajen, čemur Komisija, zlasti ob upoštevanju vidika slovaških organov in majhnega števila upnikov, oporeka – izhaja iz ugotovitev v sporni odločbi, da bi bila prisilna poravnava za državo Slovaško v vsakem primeru manj ugodna od stečajnega postopka.
- 97 Dalje, terjatve lokalnega davčnega organa, ki je bil v položaju prednostnega upnika, ker naj bi bila njegova terjatev zavarovana z nepremičnim premoženjem družbe Frucona Košice, ki ga je slednja ocenila na 194 milijone SKK, lokalni davčni organ pa na 397 milijone SKK, bi bile lahko v skladu z zakonom št. 328/1991 o stečajnem postopku in postopku prisilne poravnave poplačane s prodajo nepremičnega premoženja. Glede na to premoženje naj bi bilo trajanje stečajnega postopka neupoštevno.
- 98 Nazadnje naj bi izračun družbe Frucona Košice temeljil na končnem znesku, ki ga je treba izterjati in naj bi bil daleč pod dejansko vrednostjo premoženja podjetja, zmanjšanega za stroške stečajnega postopka. Ker terjatev lokalnega davčnega organa predstavlja več kot 99 % registriranega dolga, bi slednji lahko računal, da v tem postopku lahko izterja vsaj 435 milijonov SKK. Tudi če se upošteva kreditno obrestno mero, ki jo je navedla družba Frucona Košice, bi zasebni upnik, če bi lahko izterjal takšen znesek, bil pripravljen počakati do konca stečajnega postopka, tudi če bi bil slednji dolgotrajen.
- 99 Družba St. Nicolaus-trade podpira trditve Komisije.

Presoja Sodišča

- 100 Iz točk od 78 do 81 te sodbe zlasti izhaja, da je trajanje stečajnega postopka dejavnik, ki nezanemarljivo vpliva na proces odločanja povprečno previdnega in skrbnega upnika, ki se nahaja v karseda podobnem položaju, v kakršnem je lokalni davčni organ v okviru svoje presoje merila zasebnega upnika in bi zato Komisija morala upoštevati zlasti informacije v zvezi s tem postopkom.
- 101 Ugotoviti je treba, da naslov VI sporne odločbe, ki vsebuje presajo Komisije, zlasti pa njen odsek 2.1, v zvezi s primerjavo postopka prisilne poravnave in stečajnega postopka, ne vsebuje nobenega sklicevanja na trajanje takšnega postopka.
- 102 Če Komisija trdi, da je v posebnih okoliščinah tega primera lahko ocenila, da trajanje stečajnega postopka ni moglo vplivati na proces odločanja zasebnega upnika, je treba ugotoviti, da bi Komisija glede na trditve in dokaze, ki jih je predložila družba Frucona Košice v upravnem postopku, kot je bilo navedeno v točkah od 78 do 81 te sodbe, v sporni odločbi morala vsaj na kratko predstaviti preudarke, na podlagi katerih je sprejela to odločbo.
- 103 Iz navedenega izhaja, da je Komisija s tem, da ni upoštevala trajanja stečajnega postopka v okviru svoje presoje merila zasebnega upnika, storila očitno napako v presoji. Kolikor bi Komisija morala upoštevati ta dejavnik, v svoji odločbi ni utemeljila v pravno zadostni meri.
- 104 Zato je treba ugotoviti, da je prvi del četrtega pritožbenega razloga utemeljen.
- 105 Komisija je v točkah od 93 do 99 sporne odločbe ugotovila, da je bil postopek davčne izvršbe za zasebnega upnika, ki je bil v karseda podobnem položaju kot lokalni davčni organ, ugodnejši, vendar zgolj ugotovitev v prejšnji točki ne more imeti za posledico razglasitev ničnosti odločbe.
- 106 Kot je navedlo Splošno sodišče v točki 92 izpodbijane sodbe, je namreč treba na podlagi te ugotovitve preučiti tudi nadaljnje tožbene razloge družbe Frucona Košice, glede katerih ni odločilo, zlasti tiste, ki se nanašajo na presajo merila zasebnega upnika, kar zadeva ta postopek davčne izvršbe.

¹⁰⁷ Vendar je treba ugotoviti, da stanje postopka v sporu, kar zadeva preizkus, ne dovoljuje, da bi se o njem odločilo. Zato je treba zadevo vrniti Splošnemu sodišču, da to odloči o tožbenih razlogih, glede katerih še ni odločalo.

Stroški

¹⁰⁸ Ker se zadeva vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, se odločitev o stroških pritožbenega postopka pridrži.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 7. decembra 2010 v zadevi Frucona Košice proti Komisiji (zadeva T-11/07) se razveljavi.**
- 2. Zadeva se vrne Splošnemu sodišču Evropske unije, da to odloči o tožbenih razlogih, glede katerih še ni odločalo.**
- 3. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi